CISTERCIÁNI POD TATRAMI – SPOLOČNÉ KORENE A SPOLOČNÁ BUDÚCNOSŤ SZAFLIAR A SPIŠSKEJ TEPLICE

Projekt realizovaný cez: OBEC SPIŠSKÁ TEPLICA

Vedúci partner: GMINA SZAFLARY

Obdobie realizácie projektu: 05/2021 – 12/2023

Celková hodnota projektu pre obec Spišská Teplica: 1 034 227,28 €

Spolufinancovanie z ERDF pre obec Spišská Teplica: 879 093,18 €

Prostriedky štátneho rozpočtu pre obec Spišská Teplica: 103 422,72 €

Rozpočet jednotky územnej samosprávy: 51 711,38 €

Cisterciáni pod Tatrami – spoločné korene a spoločná budúcnosť Szafliar a Spišskej Teplice

Obec Spišská Teplica je partnerom projektu „Cisterciáni pod Tatrami – spoločné korene a spoločná budúcnosť Szafliar a Spišskej Teplice", ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020.

PARTNERI PROJEKTU:

Gmina Szaflary (Vedúci partner) www.szaflary.pl
Obec Spišská Teplica www.obecspisskateplica.sk

OPIS PROJEKTU

Obec Szaflary a obec Spišská Teplica spoločne pripravili projekt, ktorý umožnia zachrániť, sprístupniť a priblížiť obyvateľom a turistom zabudnuté a málo známe dedičstvo týchto oboch obcí, akým sú stredoveké dejiny cisterciánov. Partnermi vybrané aktivity súčasne umožnia postarať sa o udržateľnosť tohto dedičstva v materiálnom (obnovenie historických objektov), ale aj nemateriálnom aspekte (informačné aktivity a podujatia). Unikátnosť tejto problematiky v spojení s komplexnými investičnými a mäkkými aktivitami umožní zatraktívniť pohraničie a vytvoriť originálnu ponuku pre obyvateľov a turistov, ktorí ocenia hodnotu kultúrneho dedičstva podtatranských obcí.

Investície sa sústreďujú na ochranu a renováciu pamiatkových objektov. V Spišskej Teplici bude reštaurovaná stará budova pri historickom kostole zo 14. storočia, v ktorom vznikne múzeum s expozíciami a miesto organizovania tvorivých dielní a stretnutí. Prostredie tejto pamiatky bude upravené – vznikne park, záhrada a kalvária v cisterciánskom štýle. Vzniknú informačné tabule o kultúrnom a prírodnom dedičstve v najdôležitejších miestach v obci. Reštaurátorské práce budú tiež realizované v prípade 30 barokových sôch objavených v lete tohto roku. V obci Szaflary bude obnovená historická budova vikára pri kostole zo 14. storočia, v ktorej vznikne pracovňa tradícií a dedičstva poskytujúca priestor pre tvorivé dielne, vzdelávacie aktivity, prezentácie, výstavy, prednášky o dejinách, areál v jej blízkosti bude upravený a tiež bude tvoriť prvok objektu kultúrneho dedičstva. Vznikne tam historicko-prírodný park, ktorého návrh, realizácia a zariadenie budú nadväzovať na cisterciánske záhrady, ale v modernej forme bude ukazovať a prezentovať kultúrne a historické dedičstvo (tabule, slnečné hodiny, záhradné jazierka, laserová fontána s možnosťou 3D projekcie, rastliny, drevené prvky). Investičné aktivity budú sprevádzané rôznorodými propagačnými a informačnými podujatiami. Naplánované praktické tvorivé dielne vo vytvorených pracovniach a v múzeu, podujatia v plenéri, seminár, informačné a vedecké publikácie budú mať široký rozsah

ÚLOHY OBCE SPIŠSKÁ TEPLICA

1) **Spoločné korene – dejiny, kultúra a príroda obce Szaflary a obce Spišská Teplica s cisterciánmi v pozadí**

V Spišskej Teplici budú komplexne renovované pamiatkové a historické objekty v centre tejto obce z 13. storočia. Stará budova pri kostole z 14. storočia bude obnovená a bude v nej vytvorené múzeum prezentujúce kultúrne a historické dedičstvo obce v kontexte cisterciánov. Bude to tiež miesto realizácie výstav, stretnutí, tvorivých dielní a šírenia poznatkov o dedičstve. V tesnej blízkosti bude upravený areál okolo týchto historických objektov – v nadväznosti na cisterciánske tradície, dejiny a kultúru obce vznikne park a záhrada. Bude tiež realizovaná drevená kalvária v cisterciánskom štýle vedúca z obce a najdôležitejšie objekty a kultúrne aj prírodné atrakcie budú označené informačnými tabuľami. S cieľom podporiť historický význam týchto prác vykoná obec Spišská Teplica reštaurátorské práce pri 30 barokových sochách, ktoré boli objavené v 2017 roku a po vykonaní týchto prác budú sprístupnené verejnosti v starom kostole v centre obce.

2) Spoločná budúcnosť – budujeme našu identitu spoznávaním dedičstva cisterciánov v obci Szaflary a obci Spišská Teplica

Obec Spišská Teplica bude realizovať na slovenskej strane aktivity komplementárne k aktivitám poľského partnera. Vo výsledku prieskumu v archívoch a práce tímu autorov vznikne vedecká publikácia o cisterciánoch a o dejinách obce. Obyvatelia a turisti a zástupcovia partnera za zúčastnia na plenérových podujatiach organizovaných v revitalizovanom parku a záhradách – bude to stredoveký teplický jarmok a historická divadelná hra. Je tiež naplánovaný cyklus 14 tvorivých dielní v múzeu rekonštruovanom v rámci úlohy č. 1, počas ktorých deti, mládež a dospelí sa budú môcť oboznámiť o. i. s ručnou výrobou papiera, vyrábaním mincí manuálnou metódou, čiže s tou činnosťou, ktorej sa venovali cisterciáni. Na fasáde múzea budú vytvorené reliéfnou metódou umelecké vyobrazenia najdôležitejších udalostí z dejín obce a cisterciánov. Tieto aktivity doplní digitalizácia pamiatkovej knihy obce, vďaka čomu bude tento prameň sprístupnený verejnosti.

CIELE PROJEKTU

Hlavný cieľ projektu

Trvalo udržateľné využitie spoločných prvkov dedičstva cisterciánov v obci Szaflary a obci Spišská Teplica vďaka ich obnoveniu a sprístupneniu obyvateľom a turistom.

Špecifické ciele projektu

- Zachovanie unikátnych objektov kultúrneho a historického dedičstva v obcy Szaflary a Spišská Teplica
- Zatraktívnenie pohraničia vďaka vytvoreniu novej ponuky trávenia voľného času
- Obnovenie pamäti a šírenie poznatkov o spoločnom dedičstve cisterciánov v oboch partnerských obci

OBDOBIE REALIZÁCIE PROJEKTU:

do 31.12.2023

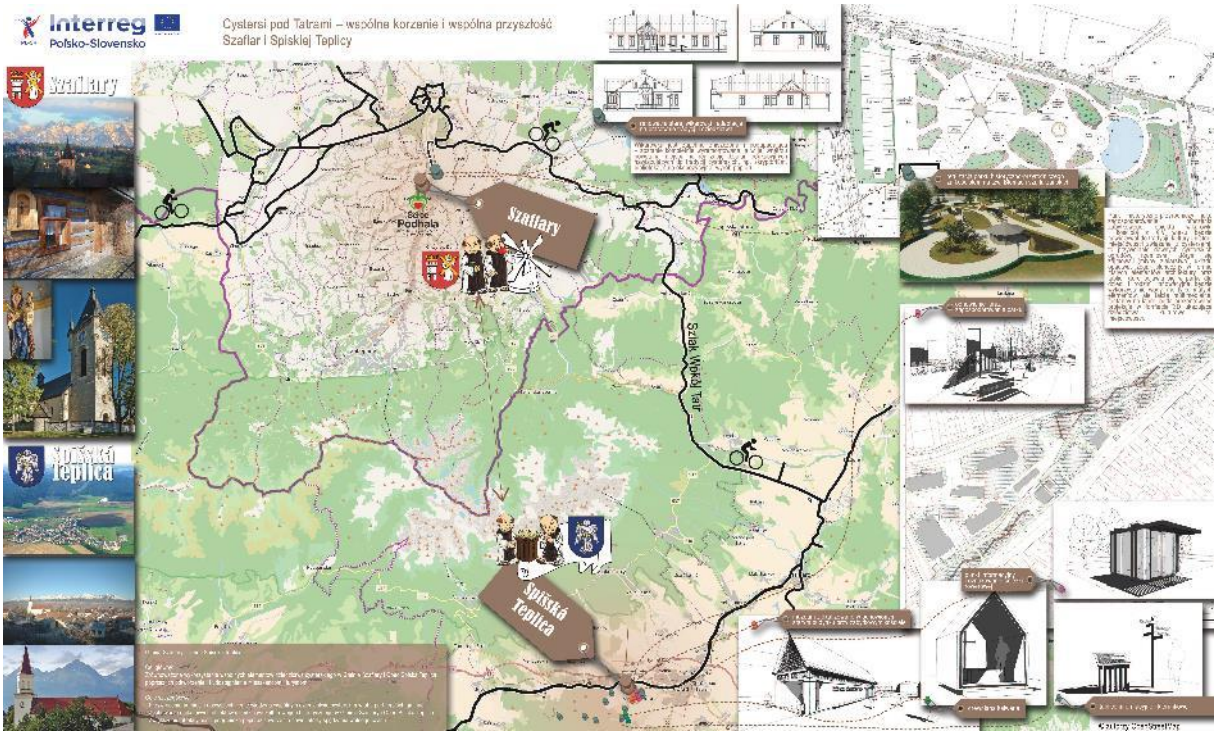
HODNOTA PROJEKTU A SPOLUFINANCOVANIE

- **Celková hodnota projektu** – 3 741 181,02 €
- **Oprávnené výdavky (100%)** – 3 738 181,02 €, v tom **obec Spišská Teplica: 1 034 227,28 €**
- **Európsky fond regionálneho rozvoja (85%)** – 3 177 453,80 €, v tom **obec Spišská Teplica: 879 093,18 €**
- **Prostriedky štátneho rozpočtu (10%)** – 103 422,72 €, v tom **obec Spišská Teplica: 103 422,72 €**

- **Rozpočet jednotky územnej samosprávy (5%)** – 457 304,50 €, v tom **obec Spišská Teplica: 51 711,38 €**

Projekt bol schválený v roku 2018. Zmluva o poskytnutí finančného príspevku bola uzavretá dňa 15. 2. 2022.

Mapa plánovaných aktivit projektu

Projekt spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020

Interreg
Polsko-Słovensko
PL-SK
EURÓPSKA ÚNIA

Cystersi pod Tatrami – wspólne korzenie i wspólna przyszłość
Szaflar i Spiskiej Teplicy

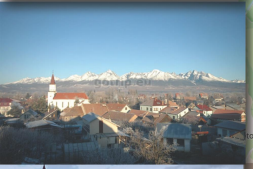
Szaflary

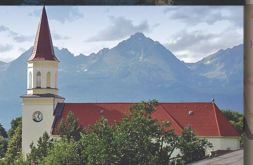

Spišská Teplica

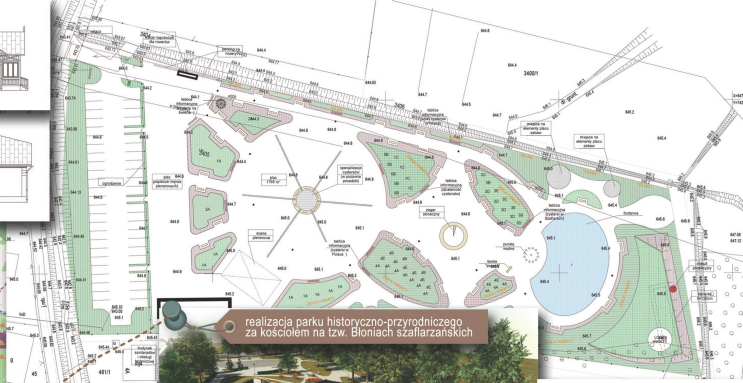

renowacja starej wikarówki i adaptacja na pracownie tradycji i dziedzictwa

Wikarówka jest zupełnie zniszczona i podupadająca – zostanie kompletnie wyremontowana, a w jej wnętrzu powstaną miejsca na realizację działań edukacyjnych nawiązujących do tradycji cysterskich, np. skryptorium, biblioteka, sala ekspozycyjna, wyrób papieru

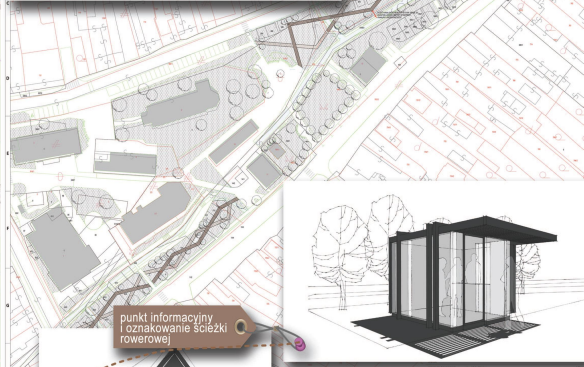

realizacja parku historyczno-przyrodniczego za kościołem na tzw. Błoniach szaflarzańskich

Park historyczno-przyrodniczy jako zagospodarowanie otoczenia zabytkowego obiektu wikarówki i kościoła z XIV wieku będzie nawiązywał do tradycji, kultury i historii miejscowości związanej z cystersami, to przywołanie dawnych cysterskich ogrodów, rzemiosła, którym się zajmowali (młyny, zielarstwo), układu opactwa, zegar słoneczny w formie małych elementów architektury oraz tablic, które pojawią się w parku dla dzieci i rodzin. Innowacyjne będzie wykorzystanie wody, nie tylko małych elementów, ale także multimedialnej fontanny na której będą prezentowane projekcje w formacie 3D ukazujące dziedzictwa kulturowe tej miejscowości.

odnowienie oraz zagospodarowanie parku

punkt informacyjny i oznakowanie ścieżki rowerowej

muzeum zlokalizowane w odnowionym starym budynku przy zabytkowym kościele

drewniana kalwaria

tablice informacyjne i kierunkowe

Szlak Wokół Tatr

Gmina Szaflary Obec Spišská Teplica

Cel główny:
Zrównoważone wykorzystanie wspólnych elementów dziedzictwa cysterskiego w Gminie Szaflary i Obec Spiska Teplica poprzez ich odtworzenie i i udostępnienie mieszkańcom i turystom

Cele szczegółowe:
- Przywrócenie pamięci i upowszechnienie wiedzy o wspólnym dziedzictwie cysterskim w obu partnerskich gminach
- Zachowanie unikatowych obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego w Gminie Szaflary i Obec Spiska Teplica
- Zwiększenie atrakcyjności pogranicza poprzez stworzenie nowej oferty spędzania wolnego czasu

© autorzy OpenStreetMap